

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Sihtasutus Kutsekoda
kutsekoda@kutsekoda.ee
Mustamäe tee 16
Tallinn
10617, Harju maakond
Registrikood: 90006414

06.03.2026 nr 11.3-1/26/989

VAIDEOTSUS

Tuginedes perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 32 lõigetele 3 ja 4, haridus- ja teadusministri 16.11.2022 käskkirja nr 1.1-2/22/314 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevusele „Kutsesüsteemi reform“ lisa 1 punktidele 14.1 ja 14.3 ning haldusmenetluse seaduse § 85 punktile 4 Riigi Tugiteenuste Keskus

otsustab:

jätta Sihtasutus Kutsekoda vaie rahuldamata ja Riigi Tugiteenuste Keskuse 04.02.2026 finantskorrektsiooni otsus nr 11.3-1/26/486 muutmata.

Käesoleva vaideotsusega mitte nõustumisel võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 47 lõike 2 kohaselt 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates.

1. Vaide läbivaatamise alus ning vaide esitaja taotlus

- 1.1. Tulenevalt Riigi Tugiteenuste Keskuse (edaspidi RTK) 04.02.2026 finantskorrektsiooni otsusest nr 11.3-1/26/486 ja lähtudes haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) §-st 73, perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi ÜSS) § 32 lõigetest 3 ja 4 ja haridus- ja teadusministri 16.11.2022 käskkirja nr 1.1-2/22/314 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevusele „Kutsesüsteemi reform“ lisa 1 punktidest 14.1 ja 14.3 vaatas RTK läbi Sihtasutus Kutsekoda (edaspidi elluviija või vaide esitaja) 10.02.2026 esitatud ja 11.02.2026 täiendatud vaide.
- 1.2. Vaide esitaja taotleb RTK 04.02.2026 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.3-1/26/486 (edaspidi FKO) uuesti üle vaatamist ja madalama finantskorrektsiooni määra kohaldamist.

2. Asjaolud

- 2.1. RTK on teinud meetme „Elukestva õppe ja ümberõppe võimaluste edendamine” tegevuse „Kutsesüsteemi reform - 01.08.2022-31.08.2029“ raames 04.02.2026 finantskorrektsiooni otsuse elluviija projekti „Kutsesüsteemi reform“ (projekti nr 2021- 2027.4.06.23-0001) osas

seoses riigihankes nr 278973 „Videote- ja audiomaterjalide loomine“ tuvastatud riigihangete seaduse rikkumisega. Täpsemalt on elluviija tunnistanud riigihankes nr 278973 vastavaks ja edukaks pakkumuse, mis ei vastanud nõutud tingimusele.

- 2.2.** Elluviija esitas 10.02.2026 esitas FKO peale vaide, milles leiab, et FKO-s kohaldatud finantskorrektsiooni määr 25% ei ole rikkumise võimalikku vähetõenäolist rahalist mõju ja rikkumise kergendavaid asjaolusid arvestades proportsionaalne.
- 2.3.** RTK kontrollis vaide esitamise tähtaegsust HMS §-le 75 ning tuvastas, et vaide on esitatud tähtaegselt. Vaide vastavuse HMS §-le 76 kontrollimisel tuvastas RTK puudused, mis on vaide esitaja poolt õigeaegselt kõrvaldatud, mistõttu puuduvad selle läbivaatamist takistavad asjaolud. RTK lahendab vaide.

3. RTK seisukohad

- 3.1.** Vastavalt ÜSS § 31 lõikele 1 ja kooskõlas HMS § 83 lõikega 1 kontrollitakse vaidet läbi vaadates haldusakti andmise õiguspärasust ja otstarbekust. Haldusmenetluse seaduse §-i 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõuetele.
- 3.2.** Vaide asjaoludest nähtub, et vaide esitaja on seadnud kahtluse alla FKO kui haldusakti proportsionaalsuse, kuivõrd leiab, et rikkumise võimalikku vähetõenäolist rahalist mõju ja rikkumise kergendavaid asjaolusid arvestades ei ole FKO-s kohaldatud 25%-iline finantskorrektsiooni määr proportsionaalne.
- 3.3.** Vaide esitaja toob vaides välja, et kahju või selle tekkimise ohtu tuvastamiseks puudub faktiline ja majanduslik alus, viidates FKO-s toodud rakendusüksuse selgitusele, mille kohaselt ei ole kahju suurust võimalik hinnata, kuna ei ole teada, millisteks oleks kujunenud raamlepingu alusel sõlmitavad hankelepingud siis, kui elluviija oleks järginud enda kehtestatud tingimusi. Samuti märgib vaide esitaja, et õiguspärase käitumise tulemusel oleks pääsenud raamlepingusse pakkuja, kelle pakkumuse maksumused olid oluliselt kõrgemad võrreldes raamlepingusse pääsenud pakkujatega, mistõttu oleks minikonkursside tulemusel sõlmitavad hankelepingud olnud kallimad ja seeläbi pole põhjendatud FKO-s toodud järeldus, et esineb rahalise kahju tekkimise oht.
- 3.4.** Vaide lahendaja leiab, et vaide esitaja eelkirjeldatud käsitus ei ole korrektne. ÜSS § 28 lg 1 kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus toetuse osaliseks või täielikuks vähendamiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 (edaspidi ühissätete määrus) artikli 103 alusel ja vastavalt Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määrusele nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi ühendmäärus). Ühissätete määruse artikli 103 lõike 1 kohaselt kaitsevad liikmesriigid liidu eelarvet ja kohaldavad finantskorrektsioone, tühistades kõik fondidest tegevusele või programmile makstavad toetussummad või osa nendest, kui leitakse, et komisjonile deklareeritud kulud rikuvad õigusnorme. Seetõttu pole finantskorrektsiooni tegemise eelduseks üksnes hoomatava rahalise kahju tekkimine. Samasugusele seisukohale on jõudnud ka Euroopa Kohus mitmes lahendis. Nii on näiteks leidnud Euroopa Kohus otsuses nr C-465/10 (vt p-d 55–58), et Euroopa Liidu vahendeid ei või kasutada ettevõtmisteks, mille raames on rikutud riigihangete reegleid. Samuti on Euroopa Kohus otsuses nr C-743/18 leidnud, et toetuse täiemahuline andmine olukorras, kus vastusooritus ei vasta enam kokkulepitud tingimustele, kahjustatakse põhjendamatult liidu eelarvet. Seega võib rikkumise kahju tuleneda ka reeglite rikkumise faktist endast – eriti ilmne on rikkumise kahju siis, kui hankelepingusse on pääsenud pakkuja õigusvastaselt, sest sellisel juhul on tõendatult tekkinud

kahju Euroopa Liidu finantshuvidele, milleks on tagada toetuste läbipaistev ja võrdset konkurentsi tagav toetuste kasutamine. Sellist arusaama toetab ka Euroopa Kohus 21.12.2011 otsuses nr C-465/10 (vt p 47), kus kohus on sedastanud, et isegi konkreetset finantsmõju mitteomavad eeskirjade eiramised võivad tõsiselt mõjutada liidu finantshuvisid.

3.5. Ühendmääruse § 15 lõike 1 punkti 5 kohaselt on kulude abikõlblikuks lugemise üheks eelduseks kooskõla Euroopa Liidu ja Eesti õigusega ning § 34 lõike 1 punkti 2 alusel tehakse finantskorrektsioon muuhulgas siis kui rikutud on õigusnorme, mille järgimine toetuse saamise ühe tingimusena oli elluviijale kohustuslik, ja see on mõjutanud kulude abikõlblikkust. Arvestades eelkirjeldatud ühissätete määruuses toodud liikmesriigi kohustust reageerida õigusnormide rikkumisele ja Euroopa Kohtu otsustes toodud põhimõtteid tuleb sarnaselt käsitleda ka ühendmääruses nimetatud mõju kulude abikõlblikkusele. Seetõttu ei oma kulude abikõlblikkusele mõju vaid reaalselt tuvastatav ja rahaliselt välja arvestatav kahju, vaid ka kahju, mis on tekkinud läbi Euroopa Liidu põhimõtete ja väärtuste kahjustamise. Eeltoodust tulenevalt ei välista rikkumise võimalikku finantsmõju ega muuda selle esinemise tõenäosust vähetõenäoliseks asjaolu, et pakkuja õiguspärase käitumise tulemusel oleks raamlepingusse pääsenud märksa kallima maksumusega pakkumuse teinud pakkuja.

3.6. Niisamuti ei saa välistada võimalust, et ka pakkujate ring võinuks olla teistsugune, kui elluviija oleks lubanud esitada pakkumuse vastavustingimusena nõutust lühemaid videoid. Vaide esitaja leiab vades, et potentsiaalseid kõrvalejäänud pakkujaid ei ole olemas, sest Eesti audiovisuaalse tootmisturu kontekstis ei tegutse videote tootjaid, kes pakuksid üksnes alla 60-sekundilise pikkusega videoid. Vaide lahendaja pöörab tähelepanu asjaolule, et elluviija ei nõudnud mitte 60-sekundilist video selles laiemas tähenduses, vaid animatsiooni. Samuti on hanke nr 278973 tehnilise kirjelduse punktis 5.2 elluviija eelistanud selliseid animatsioone, mis on sisult ja vormilt sarnane hangitava tööga (st õppe- ja teavitussisuga animatsioonid). Lisaks on tehnilise kirjelduse punktis 5.2 kirjeldatud omadusi (näiteks kaasaegne disain; subtiitrid, mis on loetavad väikeselt ekraanilt; sisaldab intro ja outtro jne), mille puhul hinnatakse animatsiooni kõrgemalt. Seega ei ole asjakohane võimaliku finantsmõju olemasolu hindamisel püstitada küsimust, kas turul on üldse selliseid videote tootjaid, kellel on ainult alla nõutud pikkusega videoid, vaid kas võis olla turul teisigi potentsiaalseid pakkujaid, kelle animatsioon küll vastas tehnilise kirjelduse punktis 5.2 toodud elluviija eelistustele, kuid oli samas nõutust lühem. Vaide lahendaja hinnangul ei saa seda täielikult välistada, kuivõrd domineerivaks reklaami platvormiks täna ongi lühikese kestvusega sotsiaalmeedia reklaamid, ja arvestades elluviija kitsendavaid nõudeid animatsioonile, suurendab see kahju tekkimise tõenäosust veelgi enam.

3.7. Eeltoodust tulenevalt ei näe vaide lahendaja alust FKO-s rakendatud finantskorrektsiooni määra vähendada. Selgitame täiendavalt, et kuigi rakendusüksus peab rikkumisele proportsionaalse finantskorrektsiooni valikul arvestama juhtumi asjaoludega ja võimaliku finantsmõjuga, ei saa ta jätta kõrvale ka rikkumise raskust. Ühendmääruses toodud konkreetsete finantskorrektsiooni määrade eesmärk on tagada ühtsete finantskorrektsiooni määrade rakendamine samasuguse raskusastmega rikkumiste puhul. Ühendmääruses kirjeldatud õigusrikkumistest koos nende ettenähtud finantskorrektsiooni määradega joonistub välja rikkumiste hierarhia, kus kõige raskemateks rikkumisteks peetakse eelkõige lepingute sõlmimist konkurentsi ära kasutamata, diskrimineeriva loomuga rikkumisi ja hankija poolt oma enda kehtestatud tingimustest kõrvale kaldumist (näiteks õigusvastane kvalifitseerimine või vastavaks tunnistamine või lubamatu hankelepingu muutmine jms) ning kergemateks peetakse rikkumisi, mis piiravad üldiselt pakkujate hankes osalemist või heidutavad neid hankel osalemast (näiteks ebaproportsionaalsed tingimused või hindamiskriteeriumite avaldamata jätmine). Seega ei oleks proportsionaalne rakendada raskematele rikkumistele finantskorrektsiooni määrasid, mis on üldjuhul ettenähtud kergematele rikkumistele ja vastupidi. Kuivõrd olukord, kus hankija on tunnistanud edukaks sellise pakkuja, kelle pakkumuse pidanuks ta mittevastavuse tõttu tagasi lükkama, on käsitletav

raskema loomuga rikkumisena, siis on proportsionaalne kohaldada sellele ka kõrgemat finantskorrektsiooni määra. Eelkirjeldatuga ei taha vaide lahendaja väita seda, et sellisele rikkumisele ei olegi kunagi võimalik madalamat finantskorrektsiooni rakendada, küll aga peavad siis esinema sellised erilised asjaolud, mis selgelt eristavad antud rikkumist ühendmääruses kirjeldatud samalaadsest rikkumisest ja mida arvestades oleks üldjuhul ettenähtud finantskorrektsiooni määr ebaproportsionaalne. Vaide lahendaja hinnangul ei esine käesoleval juhul selliseid kaalukaid asjaolusid, mis seaks FKO-s rakendatud 25%-ilise finantskorrektsiooni määra proportsionaalsuse kahtluse alla.

3.8. Kokkuvõttes leiab vaide lahendaja, et vaides toodud põhjendused ei anna alust FKO-s rakendatud finantskorrektsiooni määra muutmiseks. Vaide lahendaja on seisukohal, et RTK 04.02.2026 finantskorrektsiooni otsus nr 11.3-1/26/486 on HMS § 54 mõttes õiguspärane ning jätab eeltoodud põhjendusel vaide rahuldamata.

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmo Merila
peadirektori asetäitja

Koostaja: Kathy Tätte
526 1482
Kathy.Tatte@rtk.ee